

به نام خدا
دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس
دانشکده پرستاری و مامایی
نیمسال سال تحصیلی

نام درس: کارآموزی در عرصه بهداشت مادر و کودک	مدرس: مهناز قاسم زاده
زمان و محل برگزاری: درمانگاه	روز:
تعداد واحد: ۲	فراگیران: دانشجویان ترم ۷ مامایی
پیش نیاز: بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده	

هدف کلی:

- کسب مهارت کافی در انجام مراقبت ها و معاینات مادران
- آشنایی با معاینات روتین مادران باردار
- آشنایی با مراقبت های بعد از زایمان و مشکلات شیر دهی و پستان
- آشنایی با اصول و نحوه مشاوره و آموزش بهداشت و تنظیم خانواده
- آشنایی و کسب مهارت در انجام انواع تست های غربالگری

اهداف ویژه عینی:

در پایان این دوره دانشجو قادر خواهد بود:

- در حضور مربی یک شرح حال کامل از بیمار گرفته و بر گه شرح حال را تحویل دهد
- در حضور مربی یک معاینه فیزیکی کامل انجام داده و به بررسی مو، پوست، چشم ها، دهان و دندان تیروئید، پستان، شکم، اندام های ژینتال خارجی و داخلی، ادم و ناخن ها بپردازد.
- علائم فیزیکی و تغییرات فیزیولوژیک حاملگی را در طی معاینه بررسی کرده و برای مربی توضیح دهد.
- علایم و شواهد فرضی و احتمالی بارداری که بر اساس آن بتوان تاحدودی بروز حاملگی را تخمین زد، توضیح داده و نشان دهد.
- تست های مناسب شامل pregnancy Test ، $\beta - hcG$ و یا سونوگرافی را متناسب با وضعیت بیمار جهت R/O حاملگی درخواست نماید.
- تست درخواست شده قبلی را بررسی و تفسیر نماید و در پرونده ثبت نماید.
- تست های روتین بارداری شامل: $BG \&RH$ و $CBC \& diff$ و $BT \& CT$ ، $HBS-Ag$ ، $VDRL$ ، BUN ، GCT ، $U/A, cr$ (در صورت لزوم)
- جواب تست های درخواستی را تفسیر نموده و در فرم مربوطه بدون خطا ثبت نماید و راهکار مناسب ارائه دهد.
- هدف از اولین ویزیت و زمان آن را توضیح دهد و پرونده بارداری را تکمیل نموده و تشکیل دهد.

- موارد فیزیولوژیک حاملگی را از پاتو لوژیک افتراق دهد (توضیح دهد) ، حاملگی پرخطر را تعریف نماید .
- نیاز به مراقبت ویژه مشاوره پزشکی و ارجاع را تشخیص داده و انجام دهد .
- علائم هشدار دهنده حاملگی را برای بیمار توضیح دهد و در صورت وجود بیماری داخلی و جراحی خاص و یا مصرف دارو علائم خطر و داروی مجاز را برای بیمار توضیح دهد .
- خطرات احتمالی مثل پره اکلامپسی ، دیابت حاملگی ، تهدید سقط و ... را توضیح داده و در صورت وجود مشکل راهکار مناسب و یا درمان را ارائه دهد .
- مکمل های دارویی و غذایی روتین یا مورد نیاز فولیک اسید ، هماتیک ، کلسیم ، فرس سولفات و مولتی ویتامین را متناسب با سن حاملگی و وضعیت بیمار تجویز نموده و نسخه نماید .
- آموزش های لازم در زمینه بهداشت فردی تغذیه ای دهان و دندان واکسیناسیون بارداری و... را برای بیمار ارائه دهد .
- v/s بیمار را دقیقاً کنترل نماید و در پرونده ثبت کند .
- مانورلئوپولد را انجام داده و با حد فوندوس و سن حاملگی تطبیق دهد و حرکت و قلب جنین را بررسی نموده و ثبت نماید .
- سن حاملگی را با توجه به تاریخ اولین روز آخرین قاعدگی یا سونوگرافی محاسبه نماید و تاریخ احتمالی زایمان را بر اساس LMP تخمین بزند .
- ادم اندام ها را بر اساس وضعیت مکانی و زمانی بررسی کرده و درجه بندی نماید .
- علائم خطر در حاملگی رادر بیمار بررسی و تفسیر نماید افزایش وزن ناگهانی ، تاری دید ، سردرد و ...
- آموزش های بهداشتی لازم را متناسب با هفته حاملگی به بیمار ارائه دهد مثلاً تلقیح واکسن کزاز در صورت نیاز در دو نوبت به فاصله یک ماه و ترجیحاً هفته ۲۴ و ۲۸ حاملگی و ...
- زمان تکرار تست های روتین را دانسته ودر خواست نماید و یا با توجه به وضعیت بیمار تست تکمیلی اختصاصی در هفته مناسب و یا سونوگرافی درخواست نماید مثل indirect combs در هفته ۲۸ در مادر RH منفی
- داروهای مجاز بارداری را توضیح دهد .
- زمان ویزیت بعدی را تعیین نماید .
- برای زنان واجد شرایط در زمان مناسب معاینه کامل بعد از زایمان شامل کنترل $V/B.V/S$ بررسی بخیه ها و اپی ، حدر حم و .. انجام دهد .
- تست های روتین لازم در این دوران شامل Hb, HCT را در خواست نماید .
- مشاوره آموزش لازم در زمینه بهداشت فردی تغذیه در دوران شیر دهی ، مشاوره ، تنظیم خانواده ، مراقبت نوزاد آموزش شیر دهی شیر دهی از پستان و ... انجام دهد .
- قرص آهن را برای مدت ۳ ماه بعد از زایمان تجویز نماید .
- پستانها را از نظر وجود نیپل فرورفته ، التهاب ، احتقان ، شقاق نوک پستان معاینه و بررسی نموده و در درمان مناسب ارائه دهد .
- زمان ویزیت بعدی را تعیین نماید .
- بیماریهای دوره نوزادی را توضیح دهد مانند ایکتر و ... مراقبت از بندفاف و نوزاد را به مادر آموزش دهد .

- زمان ویزیت دندانپزشکی را تعیین نماید .
- اصول و شرایط مشاوره را توضیح و خصوصیات فرد مشاور را بر شمار د .
- با توجه به موضوع آموزش فردی یا گروهی مطالب مهم را مورد توجه قرار داده مورد را بررسی کرده و مشاوره صحیح انجام داده و راهکار مناسب ارائه دهد .
- بتواند یک مورد آموزش گروهی آزمایشی بر روی یک موضوع از پیش تعیین شده را برای دوستان هم گروه اجرا نماید .
- ۵ مورد مشاوره صحیح و متناسب با نیاز مراجعه کننده انجام داده و تاثیر مناسب بر نگرش و انتخاب فرد بگذارد .
- جمعیت شناسی و تنظیم خانواده را تعریف کند ، اهداف و برنامه های تنظیم خانواده را توضیح دهد .
- انواع روش های موجود را بدون استفاده از جزوه و ... تفکیک و دسته بندی کرده و نام ببرد .
- نحوه مصرف روش استفاده و تکنیک کارگذاری را توضیح دهد و زمان مراجعه بعدی را به مراجعه کننده یادآوری نماید .
- مکانیسم اثر و عوارض هریک از روش ها را توضیح دهد .
- تست های پاراکلینک و معاینات روتین لازم در هریک از موارد را دانسته در خواست نماید .
- تداخلات دارویی و یا تاثیر بیماریهای مختلف بر اثر روش ها را توضیح دهد و راهکار مناسب در هریک از موارد را بداند و توضیح دهد .
- با انواع روش های اضطراری جلوگیری از بارداری آشنا بوده و توضیح دهد .
- انواع روش ها و تست های غربالگری نظیر BSE, Papsmear و ... را توضیح دهد .
- شرایط انجام تست واندیکاسیون های انجام آنها را توضیح دهد .
- وسایل و ابزار لازم جهت انجام تست را بر شمارد و نحوه استفاده از آنها را توضیح دهد و عملاً انجام دهد .
- طریقه ثبت و پر کردن فرم های مربوط و ارسال آنها را دانسته و انجام دهد .
- اصول صحیح انجام تست را توضیح دهد و هنگام انجام عمل ، رعایت نماید .
- قادر به بررسی و تفسیر جواب آزمایش ها بوده و توانایی مداخله درمانی و یا ارجاع به مرکز بالاتر را داشته باشد و تست های تکمیلی تر رادر مورد مشکوک درخواست نماید مثلاً مشاوره پزشکی در خواست نماید و یا در خواست ماموگرافی در موارد مشکوک بنماید و ...

تکالیف :

- پاسخگویی به سؤالاتی که بصورت شفاهی پرسیده می شود .
- کنفرانس
- کوئیز میان ترم و پایانترم
- تهیه پوستر آموزش مربوط به درس بسته به ابتکار دانشجو
- ارائه مقاله

- سخنرانی
- بحث و گفتگو در رابطه با نمونه های استاندارد شده
- بحث و گفتگو در مورد case های مراجعه شده
- گفتگوی چهره به چهره
- توضیح و تشریح بالینی
- گفتگو در گروه های کوچک

وسایل آموزشی :

- بیمار
- پرونده روتین بارداری
- کتب رفرنس
- دستورالعمل های مرکز بهداشتی
- case مراجعه کننده
- کتب مکمل
- پوستر و چارت های استاندارد
- پمفلت آموزشی
- جزوات
- فرد مشاوره شونده

نحوه ارزشیابی

- در طول ترم برگزاری کوئیز کتبی یا شفاهی (۲ نمره)
- برگزاری امتحان میان ترم (۶ نمره)
- برگزاری امتحان پایان ترم (۶)
- ارائه پوستر و مقاله (۲)
- حضور مرتب در درمانگاه (۲ نمره)
- پوشیدن لباس فرم و رعایت موارد اشاره شده در فرم ارزشیابی (۱ نمره)
- داشتن اعتماد به نفس و ارتباط صحیح با پرسنل بخش و بیمار (۱ نمره)

منابع :

- ویلیا مز
- کیستنر
- درسنامه های مامایی